

Gabriel-juryens egen tekst - 2016

Louder than bombs. Instruktør Joachim Trier. Norge

"Sorrige og glæde de vandre til hobe,
lykke, ulykke de gange på rad,
medgang og modgang hinanden tilråbe,
solskin og skyer de følges ad;"

Disse 335-år gamle, kendte og kloge Kingo-kontraster har dannet hjørnestene i NÆSTEN alle tidligere Gabriel-pris-film: Film, hvis dystre, tunge, triste, tragiske temaer er blevet underholdende lettet og lysnet af humor, -distance, - befriende selvironi.

Sådan er det IKKE i år!

Men trods fraværet af Kingo-salmens stemnings-lettende kontraster har filmen alligevel en vis tilknytning til musikkens Verden, da den har taget sin titel fra et 1987-album ,der,- højst usædvanligt, -IKKE indeholder en sang med albummets titel!

Filmen er et dobbelt-portræt: Dels af en afdød, -dels af den familie, -de mænd,- den afdødes død har så voldsom, destruktiv effekt på. Det knugende, indkapslede drama eksploderer, da medierne vil offentliggøre den barske sandhed, som omhyggeligt har været hold hemmelig i årevis.

Det voldsomme dødsfald har fået de efterladte til at krybe i koma på vidt forskellig vis: Een har uoverlagt hastet med at få kæreste og nyfødt, -een har isoleret sig utilnærmeligt i had, afsky og foragt, -een prøver velment afmægtigt og midt i sine egne, -at løse alle og alles problemer.

Langsomt og pinefuldt oprulles den egocentri, -de svigt og i bredeste forstand den utroskab, der splintrede familien.

Forløsningen kommer, -med overrumplende, obskur originalitet,- da en ung, smuk, sexet og voldsomt beruset ung kvindes strøm af urin rammer den dybt dysfunktionelle, traumatiserede yngste dreng og transformeres til hans strøm af befriende tårer.

Moderens synder er tydeligt nedarvet i Moderens sønner, men det allersidste billede, hvor afdøde materialiserer sig blandt sine tre nærmeste mænd, som hun har gjort så meget ondt og forvoldt så megen smerte, og som er filmens eneste positive øjeblik, tillader et lille håb om en lysere, lykkeligere fremtid for de efterladte.

Filmen kan også ses som en parafrase over en kristen-bibelsk lignelse, den fortabte søn:

En mand havde to sønner, og lillebror krævede sin arv og rejste bort.

Det gør lillebror ikke i filmen, men han lukker sig inde og vil ikke lukke op for den far, der står afmægtigt udenfor med sin omsorg og kærlighed og banker på. Lillebror har drømme om at skrive.

Han samler på ord og billeder, voldsomme og sære billeder. Savnet af en kærlig, men ofte bortrejst mor, som var i felten i verdens krigszoner som fotograf, forstærker hans fantasi. Dette forstærkes, da han får at vide, at hun dør i en bilulykke.

Men lillebroren er blevet skånet for sandheden. Moren begik selvmord. Sandheden skal faren fortælle, men han får ikke lov. Men som den fortabte søn åbner sig over for sin far ved sin hjemkomst, sådan åbnes lillebroren, da han forelsker sig i en pige, der knap ved, hvem han er. Han banker på, men han er hende uvedkommende, og i den erkendelse lukkes verden ind igen, den verden, som er befolket af en kærlig far, som hele tiden har stået med udbredte arme, men ikke fået lov at komme til. En fars kærlighed til sine sønner favner dem begge. Det er lillebroren, der må gøre faren opmærksom på, at storebroren har brug for hjælp for også at komme sig over sin mors død. Børns kærlighed kan være krævende og forlange, at forældre kun ser dem. Sådan må faren erfare, at han ikke selv må være i et kærlighedsforhold til en kvinde efter sin hustrus død. Vi deler ikke så gerne Guds kærlighed til os med andre!

Louder than Bombs - Distribueres af Nimbus Film 36 34 09 10

Nøgle, hus, spejl. Instruktør Michael Noer. Danmark

Man skal holde tungen lige i munden med denne titel. Den har en afgørende funktion i filmen. Det er

Gabriel-juryens egen tekst - 2016

ikke blot en remse, som er sjov at huske på, det er en remse, som sætter skel mellem virkelighedsopfattelser.

Ghita Nørby spiller en ældre kvinde, der sammen med sin meget syge mand bor på et plejecenter. Hun er lidt ensom, men passer sin mand på bedste måde. Da der flytter en svensk herre, som kalder sig Piloten, ind på plejecentret, sker der noget i kvindens liv. Hun liver op og får lyst til at leve igen. Denne lyst forsvinder ikke, efter hendes syge mand dør. Hun vil ud og opleve verden sammen med Piloten, der har sat noget i gang i hende. Men familien er underligt imod. Hendes datter reagerer meget voldsomt på sin mors nye tilværelse. Personalet synes at se skævt til hende, ja, selv sømanden synes at trække sig forsigtigt, og vi aner, at der er mere på spil end det, vi lige ser. En taxikørsel, hvor der igennem flere minutter ikke bliver sagt en lyd, men hvor alt alligevel forklares ved eminent skuespil af Ghita Nørby, lader os seere endelig forstå, hvad der er på spil. Det Paradis, vi havde undt kvinden sammen med Piloten, må lide den tort at dø ved en slanges indgriben og denne slange er grum – meget grum.

Ghita Nørby spiller rollen som livsglad men forvirret kvinde stærkt og troværdigt, og det samspil, som er imellem hende og den svenske skuespiller Sven Wollter, er fuld af glæde. Der vises en ømhed, der kan klare at løsne den ængstelse for udlevering af kroppen op, som vil være imellem mennesker, der har levet og brugt deres kroppe. Instruktøren Michael Noer formår både at vise den menneskelige forlegenhed over kroppens ælde og det menneskelige behov for nærhed, ømhed og kærlighed. Det er en smuk film om menneskers længsel og livsglæde, men det er også en barsk film, der tager virkelighedens grumme ansigt alvorligt.

Nøgle, Hus, Spejl - Distribueres af Nordisk Film, Tlf.: 33266860.

De små ting/Life in a Fishbowl.

Instruktør Baldvin Zophoníasson. Island

Det handler om beskyttelse!

Vi ønsker alle at beskytte vore børn, vor ægtefælle og vore forældre, men hvad sker der, når beskyttelsen bliver til overgreb? Eller når vi fejler i vor beskyttelse?

"Life in a Fishbowl" er en stærk islandsk film, der tager fat om vore gode intentioner om at beskytte vore nærmeste, men også tør vise, hvilke konsekvenser det kan have, når vi svigter hinanden. Hvor går vi hen, når det frygteligste er sket pga. et svigt? Hvordan kan vi leve videre? Poetens svigt har ødelagt hans liv. Han drukner sin sorg i spiritus, hvis han ikke lige skriver digte, som beskriver en mand i desperation, der ikke kan komme ud af sin tilstand. Svigtet sidder i ham, så han føler sig som en fisk, der ikke kan komme ud af sin rundetur i fiskebowlen, men heller ikke kan drukne! Og den enlige mor må erkende, at også hun kan svigte sit barn. Omstændigheder tvinger hende til at tro på en anden og have tillid til, at vedkommende kan beskytte for en tid. Men selv godhed og tillid er ikke altid nok. Desuden er der den ambitiøse forretningsmand, som ville have forsvoret, at han ville svigte sin hustru og barn, men han ender med at lyve over for sin kone og kommer derved til at svigte dem begge. Det uforløste for alle disse personer er ikke, at de svigter, men at de har så svært ved at komme overens med, at de har svigtet og derfor har så svært ved at komme videre med at leve deres liv. Det lykkes for nogle at komme ud af fiskebowlen, mens andre svømmer rundt endnu. Filmen skildrer på en fin måde, hvordan venskab og tillid, som sættes under pres, alligevel kan bevares, omend på en anderledes måde end forventet eller ønsket.

De små ting - Distribueres af 41Shadows Tlf: 30490071

En due sad på en gren og funderede over tilværelsen. Instruktør Roy Andersson. Sverige

Den svenske instruktør Roy Anderssons film "En due sad på en gren og funderede over tilværelsen" går dybt ned i menneskets forhold til tilværelsen, i virkeligheden en af de mest filosofiske film vi

Gabriel-juryens egen tekst - 2016

længe har set i biografen. Det er den tredje film i Anderssons trilogi "Om det at være menneske". Hvordan forholder vi os til hinanden som mennesker, hvor ofte er vi ligegyldige over for døden, hvor ofte er vi tilbøjelige til at misbruge hinanden?

Filmen har sin egen sindige, nærmest drømmende fortællerytme, hvor vi følger to sælgere af spøg- og skæmt-artikler, Sam og Jonathan, som befinder sig i både økonomisk og eksistentiel krise. De udgør et tragi-komisk makkerpar, som af og til kan minde lidt om Don Quichote og Sancho Pansa. Drøm blandes med virkelighed, historie med nutid, eksotisk dramatik med skandinavisk trivialitet. Vi føres gennem det ene absurde tableau efter det andet af disse plagede, uheldige helte, og oplever forskellige dødsfald med ofte chokerende pointer. Vi oplever grusomme, men teknisk ubønhørligt velforberedte eksperimenter med dyr og mennesker, og bliver øjenvidner til en abes, og en gruppe afrikaneres uhyggeligt endeligt. Vi møder en gruppe af festklædte oldinge og deres hustruer – som kan minde os om Nobelprisens uddelere – efter at havde fået afsløret, at en raffineret udslettelsesmaskine er fremstillet af metal fra den svenske minekoncern Boliden.

Militær grusomhed og vilkårlighed, våbenindustri der finansierer fredspriser, kyniske eksperimenter med dyr og mennesker, mennesker i et kærlighedsløst samfund, alt dette dukker op i sindet hos en mand, hvis opgave det er at få folk til at smile i en ofte triviell og trist hverdag, Filmen byder på overraskende, chokerende og utrolig tankevækkende scener, som kædes sammen på en dybt original måde - en film med billeder som bliver ved med at udfordre tilskueren og konfronterer os med den ligegyldighed over for andre skabninger, som fremtræder som et grundvilkår i den "civiliserede" verden.

En due sad på en gren og funderede over tilværelsen - Distribueres af Camera Film, Tlf.: 33136112

Min lillesøster. Filminstruktør Sanna Lenken. Sverige

Når storesøster har alt og kan alt i både forældrenes og lillesøsterens øjne, så er det en barsk erkendelse at finde ud af, at storesøster blot er en lille skrøbelig pige, som lillesøster må tage sig af. Katja, storesøsteren, er en dygtig kunstskejtøløber med personlig udenlands træner. Der forventes meget af hende og forældrene er stolte. Og lillesøsteren Stella gør, hvad små søskende gør, hun forsøger at gøre det samme som storesøster. Hun går til skejttetræning, selvom det ikke lige faldet hende let, og hun prøver at løbetræne, en disciplin, hun heller ikke magter særlig godt. Men hun har en god appetit på mad og på livet. De to søskende har det med hinanden, som søskende normalt har – der kan være skænderier og enorm irritation, men der er også et sammenhold og en kærlig omsorg. Da Stella med gru finder ud af, at Katja ikke spiser normalt, men kaster maden op eller undgår at spise, kan hun ikke gøre noget for at hjælpe Katja. For siger hun noget til sine forældre, som intet har opdaget, så vil Katja røbe, at Stella hemmeligt er stormende lillepige forelsket i Katjas skejttetræner og skriver kærlighedsdigte til ham. Men da det går op for Stella, at Katja kan dø, bryder den lille pige sammen og fortæller sine forældre sandheden. Nu er det ikke den smukke og dygtige Katja, vi ser, nu er det en lille skræmt og rædselsslagen pige, der nægter at spise. Forældrene står magtesløse, men prøver med al deres kompetence som forældre at få mad i deres store pige. Det er en meget voldsom scene, hvor det på den mest barske måde skildres, hvordan forældrene ikke kan lokke, argumentere eller med vold få mad i deres store pige. Kun Stella, spillet fortræffeligt af Erland Josephsons barnebarn Rebecka Josephson, går rundt og er tydeligt tilfreds med mad. Filmen skildrer forældrenes magtesløshed over for deres datter på en voldsom, men desværre også realistisk måde. Den barske skildring af forældrenes magtesløshed over for storesøsteren modsvarer i filmens slutning af den smukke skildring af forholdet mellem de to søstre, Katja og Stella. Filminstruktøren Sanna Lenken har tydeligvis erfaring med piger med spiseforstyrrelse. Både storesøsterens hysteri med mad og forældrenes blindhed over for den alvorlige situation samt deres magtesløse reaktioner, da alvoren går op for dem, er skildret yderst realistisk.

Min lillesøster - Distribueres af Scanbox, Tlf.: 70 22 62 02